60
Scandia / 1928
- a digital facsimile edition from Project Runeberg
http://runeberg.org/scandia/1928/0068.html

Christiern II:s var den så ingången i medvetandet, att det i hans kansliordning var föreskrivet, att ingen kunde antagas till skrivare i kansliet utan att vara väl förfaren i kejsarlagen [1]. Det dömdes ofta efter denna. De svenske andlige, samlade på Stockholms slott, hade nyss gjort det. Kejsarrätten stod för Christiern II såsom en integrerande del av S:t Eriks lag.

Det straff konungen fastsatte för de såsom kättare dömda blev därefter. Det löd på död och bål.

Vi är framme vid den femte och sista akten i dramat, den blodiga upplösningen. Ramen för denna sista akt var lagd i de föregående. Men ramen blev bruten. Straffet kom varken att drabba alla de i sententian dömda eller enbart dessa.

Sententian var fälld enbart över de i Gustaf Trolles klagoskrift upptagna: utom Sten Sture sjutton andra personer, nämnda vid namn, därtill borgmästare, råd och Stockholms stad. De senare träffades av exekution till ett antal, som det synes, av över fyrtio [2]. Två av de sjutton, Mickel Nilsson och Klaus Kyle, båda slottsloveninnehavare vid Stockholms kapitulation i september, undslapp — den senare har i varje fall varit i Stockholm och räddat sig därifrån [3]. De två kvinnorna, som var med i sententian, Christina Gyllenstierna och Sigrid Banér, befriades från dödsstraff. De hamnade i fängelse [4].

---

[1] Nye danske Magazin I, 316.

[2] Olavus Petri, 330, uppräknar vid namn 31 Stockholmsborgare (jmfr Huitfeld VII, 156, av vilken framgår, att Asmund, Mattz Crona hos Olavus Petri = Asmund Mattzssøn). Men av menigheten nämner han endast »de som namnkunnige äro» och tillägger efter uppräknandet av dem: »annan dagen därefter blev Kettil Skrivare avhuggen och sex eller åtta andre med honom». Förutsatt att dessa senare tillhörde borgerskapet i Stockholm, träffar siffran »över fyrtio» (jmfr Carlsson i sv. Hist. tidskr. 1920, 142, 134) väl närmast det rätta.

[3] Ekdahl, Christiern II:s arkiv, IV, 1333; sv. Hist. tidskrift 1900, 302. — De båda anklagade Peder Smed och Sven Hök avrättades först under Christiern II:s vistelse i Vadstena vid årsskiftet 1520—1521. Allen III: 1, 356.

[4] Till fogden Peder och de andra, som mottagit slottsloven på Tavastehus å Christina Gyllenstiernas vägnar, skrev kung Christiern 1520 $^{11}/_{11}$: